

rozumí se ten, komu podstatným pramenem výživy jeho vlastní a jeho rodiny jest obdělávání půdy ať vlastní nebo najaté na vlastní účet ať prací vlastní nebo členů rodiny nebo zjednanými silami. Tyto znaky jsou i u povinného splněny, ana na jeho pozemcích hospodaří z jeho zmocnění, tedy na jeho účet jeho manželka pro svou výživu. Pobyt povinného v cizině byť delšího trvání není na závadu, by povinný nebyl považován za uvedených okolností za zemědělce tuzemského, an pobyt v cizině jest podle zprávy obecního úřadu v K. přechodný a povinný má úmysl se na své hospodářství vrátiti, čemuž nasvědčuje i to, že tu k jeho správě zanechal manželku.

Čís. 13467.

Ochrana domácího trhu práce (zákon ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n.).

Služební smlouva, ujednaná s cizincem, není neplatná proto, že si zaměstnavatel neopatřil svolení úřadu k tomu, by zaměstnával cizince.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.).

Dospěl-li odvolací soud ve sporu přes 300 Kč k závěru, že žalobní nárok jest důvodem po právu, měl o žalobní žádosti a o žalobcově odvolání rozhodnouti rozsudkem, nebyl však oprávněn, aby usnesením zrušil rozsudek pracovního soudu a vrátil věc do první stolice k dalšímu jednání a novému rozhodnutí o žalobním nároku.

Uznal-li odvolací soud odchýlně od prvního soudu, že zažalovaný nárok jest po právu, byl povinen vypořádati se s nároky namítanými žalovaným k započtení a řešiti otázku, zda a pokud žalobní nárok započtením vzájemných pohledávek žalovaného zanikl. Tomu nebránilo, že první soud v důsledku svého právního názoru o nich nejednal, stačí, že byly předneseny v řízení před prvním soudem namítány.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1934, R I 221/34.)

Žalovaná, tuzemská akciová společnost, přijala dne 7. října 1931 do svých služeb žalobce, příslušníka říšskoněmeckého, za instruktora a technického ředitele na měsíční plat 5.000 Kč. Podle smlouvy mohla každá strana vypovědět smlouvu vždy 1. listopadu toho kterého roku na čtyři měsíce. Ježto zemský úřad nedal svolení k zaměstnání žalobce v tuzemsku, byl jeho služební poměr dne 29. října 1932 s okamžitou platností zrušen. Žalobou u pracovního soudu domáhal se žalobce na žalované doplatku služného za říjen 1932 a platu za dobu od 1. listopadu 1932 do 28. února 1933. Žalovaná společnost kromě námitek ve věci samé namítla započtením vzájemnou pohledávku na náhradu škody, jež prý jí byla způsobena nesprávnými a neodbornými dispozicemi žalobcovými. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle § 3 zákona ze dne 13. března 1928 čís. 39 sb. z. a n. o ochraně domácího trhu práce jest, kdo chce zaměstnávat cizince, povinen opatřit si k tomu svolení příslušného úřadu. Přestupky tohoto ustanovení se trestají podle § 11 cit. zákona pokutou nebo trestem na svobodě. Bylo proto soukromé právo stran k uzavření služebních smluv s cizinci omezeno v tom směru, že k uzavření služební smlouvy (za-

městnání) jest třeba svolení zemského úřadu. Podle nesporného přednesu stran toto svolení nebylo uděleno a proto nedošlo ku právoplatné služební smlouvě. Žalobci nepřísluší nároky ze služební smlouvy, zejména nepřísluší mu náhrada za předčasné zrušení této smlouvy. Zákon platí podle § 2 obč. zák. i pro žalobce, i kdyby byl ho neznal. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: První soud vyslovil názor, že nedošlo ku platné služební smlouvě, poněvadž zemský úřad nedal žalovanému svolení, by mohl zaměstnat žalobce, jenž jest cizincem. Odvolatel důvodně vytýká nesprávnost tohoto názoru. Zákon o ochraně domácího trhu práce čis. 39/1928 sb. z. a n. ukládá sice zaměstnavateli, by si k zaměstnání cizince opatřil souhlas příslušného úřadu a stanoví také tresty, kdyby se zaměstnavatel tak nezachoval, nikterak však neprohláší, že služební smlouvy sjednané s cizinci jsou v takových případech neplatné. Bylo proto na žalovaném, by si, pokud neměl svolení úřadu k ponechání žalobce ve svých službách, zachoval možnost žalobce propustiti. Uzavřel-li s ním přes to smlouvu, jež mohla býti vypovězena jen dne 1. listopadu toho kterého roku a jež pak měla skončiti po uplynutí dalších čtyř měsíců, t. j. dne 28. února příštího roku, ručí žalobci za dodržení úmluvy. Podle přednesu obou stran byl žalobce propuštěn s okamžitou platností dne 29. října 1932 a je proto žalovaná firma povinna ve smyslu ustanovení § 29 zák. o obch. pomocnících nahraditi žalobci plat náležející mu podle smlouvy za dobu, která by musela projíti až do skončení služebního poměru výpovědí, v tomto případě do 28. února 1933. Okolnost, že Zemský úřad nedal žalovanému svolení k zaměstnání žalobce, nelze pokládati za důležitý důvod ve smyslu § 27 zák. o obch. pomocnících, neboť předpis ten má na mysli výhradně jen určité chování nebo vlastnosti zaměstnance samého, nikoli nedostatek předpokladů, jež splniti bylo povinností zaměstnavatelovou. Jde o stanovení výše žalobcových nároků. Ze zjištěných okolností jakož i z nesporného obsahu původní služební smlouvy vyplývá, že žalobce byl za měsíc říjen úplně vyrovnán, ježto se mu dostalo celého nově smluveného platu 3.300 Kč a že za další dobu až do konce února 1933 přísluší mu nárok po 3.300 Kč měsíčně, tudíž celkem 13.200 Kč. Kromě toho přísluší mu i remunerace za rok 1932, poněvadž nedoznala jeho původní služební smlouva ujednáním ze října 1932 změny co do samého nároku na remuneraci, nýbrž jen co do jeho výše. Při výpočtu remunerace jest podle názoru odvolacího soudu vycházeti z toho, že žalobce měl až do září (včetně) plat 7.000 Kč a odtud až do konce prosince 1932 měsíčně 3.300 Kč, za celý rok úhrnem 72.900 Kč, z čehož měsíční průměr činí 6.075 Kč. Na posléz uvedenou částku má tudíž žalobce nárok jménem remunerace. Podle toho, co bylo právě uvedeno, jest žalobní nárok po právu toliko částkou 19.275 Kč. Aby odvolací soud sám rozhodl o žalobě, tomu bránilo, že žalovaná strana namítala k započtení na žalobní nárok dvě pohledávky v částce 40.000 Kč a 300.000 Kč tvrdíc, že je to škoda žalobcem jí způsobená. První soud se vzhledem k svému právnímu názoru těmito kompenzačními nároky vůbec nezabýval a ani odvolací soud v tomto směru řízení doplniti nemohl, poněvadž by to odporovalo předpisu § 33 zákona o soudech pracovních. Tento předpis ustanovuje, že odvolací soud má

projednati věc znovu jen v mezích určených návrhy stran v odvolání. Než žalobcově odvolání o kompenzačních nárocích návrhů neobsahuje a proto se nemohly státi předmětem odvolacího řízení, jinak by odvolací soud překročil meze své působnosti. Kromě toho »znovu« lze projednati věc jen, pokud již skutečně byla jednou projednána. Nezbylo proto, než odkázati spor v tomto směru k dalšímu jednání před soud první stolice. K tomu podotýká ještě odvolací soud, že v dalším řízení před pracovním soudem bude se zabývati toliko kompenzačním nárokem žalované firmy na 40.000 Kč, ježto ohledně další škody v částce 300.000 Kč jsou tvrzení žalované strany tak povšechná a neurčitá, že naprosto nestačí, by o nich mohlo býti blíže jednáno a důkazy prováděny.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o žalobcově odvolání znovu rozhodl, a to rozsudkem, přihlížeje i k vzájemným nárokům žalovanou firmou k započtení namítaným.

D ů v o d y :

Jde o rekurs podle § 519 čis. 3 čr., který jest přípustný podle § 36 odst. (2) zákona čis. 131/1931 sb. z. a n. i ve sporech pracovních (viz rozhodnutí čis. 12.184 sb. n. s.). Stěžovatelka brojí především proti právnímu názoru odvolacího soudu, že zákon o ochraně domácího trhu práce ze dne 13. března 1928, čis. 39 sb. z. a n. nestanoví, že služební smlouva ujednaná s cizincem jest neplatná, neopatřil-li si zaměstnavatel svolení příslušného úřadu k tomu, by cizince v tuzemsku zaměstnával, a se snaží dovoditi, že taková smlouva jest nicotná podle § 879 odstavec prvý obč. zák. V tomto směru nelze stěžovatelce přisvědčiti. V § 3 odst. (1) zákona čis. 39/1928 sb. z. a n. jest předepsáno, že ten, kdo chce zaměstnati cizince, na nějž se nevztahuje § 2 téhož zákona, jako dělníka, zřízence, pomocníka v domácnosti, zaměstnance ve vyšších soukromých službách nebo jako učně, volontéra nebo praktikaanta, jest povinen opatřiti si k tomu svolení příslušného úřadu. Podle § 6 téhož zákona se uděluje povolení k zaměstnání cizince jen určité osobě — budoucímu zaměstnavateli — pro určité zaměstnání nebo určitý podnik pro určitého cizince na určitou dobu a může býti vázáno podmínkami. Povolení může býti uděleno současně i pro zaměstnání více cizinců, vždy však musí býti všichni jmenovitě uvedeni. V důvodové zprávě vládního návrhu (tisk poslanecké sněmovny 1227, na str. 11) bylo vyloženo, že osnova chce docíliti ochrany domácího trhu práce tím, že pro každého, kdo hodlá zaměstnati cizince, zavádí zákonnou povinnost, aby si k tomu opatřil svolení příslušného úřadu. Z toho plyne jasně, že zákon ukládá zaměstnavateli za povinnost, aby si opatřil úřední povolení k zaměstnání cizince, a to dříve, než ho na území zdejšího státu zaměstná, to jest, než mu skutečně svěří provádění služebních úkonů (§ 3 odst. 2 zákona čis. 39/1928 sb. z. a n.). Stěžovatelka přezírá, že zaměstnání cizince a ujednání služební smlouvy s ním jsou pojmy různé. O ujednání služební smlouvy s cizincem a o jejích podmínkách neobsahuje zákon čis. 39/1928 sb. z. a n. žádné předpisy, zejména není v něm zakázáno ujednání služební smlouvy s ci-

zincem, dokud nebylo uděleno úřední povolení k jeho zaměstnání. Nelze proti tvrditi, že se taková smlouva přičí zákonnému zákazu a že jest podle § 879 první odstavec obč. zák. nicotná. Chce-li někdo ujednati služební smlouvu s cizincem v době, kdy si ještě neopatřil úřední povolení, by tohoto cizince v tuzemsku zaměstnával, jest na něm, aby ve vlastním zájmu dbal o úpravu smluvních podmínek tak, aby mu byla vyhrazena volnost ustoupiti od smlouvy, kdyby mu povolení příslušného úřadu k zaměstnání tohoto cizince nebylo uděleno. V souzeném případě jest nesporné, že ve služební smlouvě mezi stranami ujednané nebyla taková výhrada vůbec obsažena, nýbrž že podle úmluvy mohla každá strana smlouvu vypověděti vždy 1. listopadu toho kterého roku na čtyři měsíce, takže smluvní poměr končil dnem 28. února následujícího roku. Nesporné jest dále, že žádost žalované firmy o povolení k zaměstnání žalobce byla zamítnuta výměrem zemského úřadu v Praze ze dne 24. října 1932, že však služební smlouva byla mezi stranami uzavřena již dne 7. října 1931 a že žalobce byl u žalované firmy skutečně zaměstnán až do 29. října 1932, tedy déle než jeden rok. Z toho, že se žalovaná firma nezachovala podle své povinnosti, uložené jí zákonem čís. 39/1928 sb. z. a n., nemůže žalobci vzejíti újma na jeho právech ze služební smlouvy, která byla pro žalovanou firmu v poměru k žalobci závazně ujednána, ani na jeho právech a nárocích, plynoucích z § 29 zákona o obch. pomocnících. Pokud jde o posouzení důvodnosti žalobního nároku, jest tudíž právní názor vyslovený odvolacím soudem schváliti jako správný.

Odvolací soud však pochybil po stránce formální, ježto nerozhodl o žalobcově odvolání rozsudkem, nýbrž vydal zrušovací usnesení, k čemuž nebyl oprávněn. Podle § 33 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. platí o řízení před odvolacím soudem v pracovních sporech o hodnotu vyšší než 300 Kč obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními — s některými v zákoně uvedenými odchylkami, jež se však netýkají projednávané věci. Není proto přípustné, by odvolací soud v takových sporech rozhodl o odvolání usnesením podle §§ 496 a 499 c. ř. s., nýbrž má rozhodnouti rozsudkem podle prvního titulu druhého oddílu druhé části c. ř. s. (viz rozhodnutí čís. 12.951 sb. n. s.). V souzené věci vyslovil odvolací soud, ale jen v odůvodnění zrušovacího usnesení, že žalobní nárok jest po právu jen částkou 19.275 Kč. Dospěl-li odvolací soud k tomuto závěru, měl o žalobní žádosti a o žalobcově odvolání rozhodnouti rozsudkem, nebyl však oprávněn, aby usnesením zrušil rozsudek pracovního soudu a vrátil věc do první stolice k dalšímu jednání a novému rozhodnutí o nároku žalobním. Názor odvolacího soudu, že vzájemné nároky, namítané žalovanou firmou k započtení nemohly se státi podle § 35 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. předmětem odvolacího řízení, je právně mylný. Tímto zákonným ustanovením bylo sice předepsáno, že odvolací soud má projednati věc znovu toliko v mezích, určených návrhy stran v odvolání, než tomu jest rozuměti tak, že odvolací soud nesmí překročiti návrhy odvolání a rozhodovati o něčem, co není odvoláním dotčeno. Nezáleží na tom, že žalobce v odvolání nečinil zvláštního návrhu o nárocích k započtení namítaných, neboť návrh jeho se domáhal buď zrušení, anebo změny napadeného rozsudku a vyho-

vění žalobě v celém jejím obsahu, tedy s vyloučením vzájemných nároků žalované firmy, jež tato namítala k započtení se žalobní pohledávkou. První soud zamítнув úplně žalobu, nemohl ani o vzájemných pohledávkách žalované firmy rozhodovati. Uznal-li však odvolací soud odchýlně od prvního soudu, že zažalovaný nárok jest částkou 19.275 Kč po právu, byl vzhledem k tomu povinen se též vypořádati s nároky k započtení žalovanou firmou namítanými a řešiti otázku, zda a pokud žalobní nárok k o m p e n s a c í se vzájemnými pohledávkami žalované firmy zanikl (§§ 1438 a násl. obč. zák.). Tomu nebránilo, že první soud v důsledku svého právního názoru o nich nejednal, stačí, že byly předneseny v řízení před prvním soudem namítány (odst. 3 § 33 cit. zák.). Tím se staly součástí procesní látky, o níž bylo odvolacímu soudu ve smyslu prvního odstavce § 33 zákona o pracovních soudech znovu jednati podle předpisů civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice, ovšem v rozsahu tímto zákonným ustanovením vymezeném. To vyhovuje i účelu předpisem tímto sledovanému, by totiž věc, jak již její povaha vyžaduje, byla rozhodnuta s urychlením.

Čís. 13468.

Je-li spor proti úpadci o nárok na vyloučení věcí z úpadkové podstaty přerušen podle § 7 odst. (2) konkursního řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., brání překážka zahájené rozepře tomu, by žalobce neuplatňoval též žalobní nárok a důvod novou žalobou proti správci podstaty. Lhostejno, že se v nové žalobě liší žalobní nárok v tom, že se žádá i o zjištění, že věc nepatří do úpadkové podstaty.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1934, R I 334/34.)

Žalobce František B. podal pod C IV 918/32 a C IV 919/32 na manžele F-ovy žalobu o vydání nábytku. Usnesením ze dne 23. srpna 1932 byl tento spor přerušen, ježto byl vyhlášen úpadek na jmění žalovaných. Žalobou, o níž tu jde (Ck I 93/33), domáhal se žalobce František B. na správci úpadkové podstaty manželů F-ových, by bylo zjištěno, že žalobce jest vlastníkem nábytku, že nábytek nepřísluší k úpadkové podstatě manželů F-ových a by žalovaný byl uznán povinným vydati nábytek žalobci. Žalovaný správce úpadkové podstaty vznesl proti žalobnímu nároku jednak námitky ve věci samé, jednak námitku zahájené rozepře vzhledem k žalobám C IV 918/32 a C IV 919/32. Procesní soud první stolice zamítl námitku zahájené rozepře a ve věci samé uznal podle žaloby. V onom směru uvedl v důvodech: Spisy C IV 918/32 a C IV 919/32 jest prokázáno, že žalobce František B. podal proti manželům F-ovým žalobu o vydání nábytku, že při I. roku žalobní nárok byl brán v odpor a že sporné jednání nařízeno bylo ke dni 14. listopadu 1932, že však usnesením okresního soudu v K. ze dne 23. srpna 1932 vysloveno bylo přerušení řízení pro uvalení konkursu na jmění žalovaných. V obou žalobách jsou žalováni August F. a Růžena F-ová, kdežto v žalobě, o níž tu jde, vystupuje jakožto strana žalovaná Dr. Oskar H. jako správce konkursní podstaty. Ze